

Tekenen in de Tijd 100

20-26 juni 2021

Zondag mediteerde Erik Borgman in de vespers in de lijn van de Groene theologie waarover Trees van Montfoort eigenlijk zou preken. In Jezus is God bezig de aarde als ons gemeenschappelijk huis te herstellen. Wij worden gevraagd mee te doen. Wat is ons antwoord?

Deze aflevering van 'Tekenen in de Tijd' markeert een bescheiden jubileum: 100 weken achter elkaar schreef ik op zondag een tekst. Niet een keer overgeslagen, noch wegens vakantie of een feestdag, noch wegens ziekte. Steeds lukte het om ergens vandaan en ongeveer op tijd een tekst aan te leveren zodat mijn eega er nog de foutjes en fouten uit kon halen en de tekst op maandag door Otto Vervaart op de website kon worden gezet. Op naar de 1000!

Vandaag markeerden wij ook het einde van de – ongeveer – maandelijkse ZondagAvondZang, een vespersviering met Psalmen op de toonzetting van de Franse dominicaan André Gouzes. Het heeft ons de weg geopend naar het dagelijks getijdengebed dat wij in eenvoudiger vorm sinds ruim een half jaar dagelijks bidden in het Huis van Dominicus. Wij dachten dat een dergelijke gezongen vespers een alternatief zou bieden voor de viering op zondagochtend, maar dat blijkt toch niet echt het geval. Op 20 juni zou de viering van de ZondagAvondZang aansluiten bij een lezing van Trees van Montfoort naar aanleiding van haar boek *Groene theologie*. Deze lezing ging niet door, maar de vespers stonden wel in het teken van een respectvolle omgang met de aarde als ons gemeenschappelijk huis. Ik mocht in de plaats van Trees de overweging houden. De lezing van het evangelie van de twaalfde zondag door het jaar volgens de B-cyclus van het zondagslectionarium: Marcus 4,35-41. Jezus spoort daarin zijn leerlingen aan naar de overkant van het meer te gaan. Zij schepen zich in en gaan op weg, maar al snel begint het te stormen en hoge golven doen de boot vollopen. Ondertussen ligt Jezus in de boot op een kussen te slapen. Alsof de storm er niet is, alsof de golven niet bestaan. Zijn leerlingen zijn verontwaardigd. Eerst zegt Hij dat wij naar de overkant moeten varen, maar als dat dan onmogelijk blijkt en het bijna onze ondergang wordt, merkt Hij het niet eens. Kan het je soms niet schelen wat er gebeurt, bijten zij hem toe. Dat we bezig zijn met man en muis te vergaan?! Maar zij blijken uiteindelijk helemaal niet te vergaan. De wind gaat liggen en de zee kalmeert.

Een vergelijkbaar verhaal over een storm op het meer in het Johannesevangelie eindigt met: 'Meteen was de boot aan land op de plaats waar ze naartoe voeren' (Johannes 6,21). Het had bij Marcus ook kunnen staan. De boodschap is duidelijk: met Jezus in de boot stappen betekent dat je direct aankomt op de plaats van bestemming. Het betekent onlosmakelijk verbonden zijn met God en dit impliceert redding niet *van*, maar *te midden van* alle mogelijke en onmogelijke, alle denkbare en ondenkbare gevaren. De wind is niet langer een vijand, maar een krachtbron. De golven zijn niet langer tegenstanders, maar simpelweg een omgeving waarmee afstemming nodig is.

Wie dat gelooft, die hoeft niet bang te zijn. Maar mensen waren vaak doodsbang en zijn nog steeds vaak bang voor de grootse krachten van de natuur. Bang dat zij erdoor overspoeld en weggespoeld zullen worden, bang dat zij zich ertegenover niet zullen kunnen handhaven. Daarom probeerden en proberen wij de natuur onschadelijk te maken. Alsof zij een vijand is die alleen met geweld in toom kan

worden gehouden. Maar de natuur is evenzeer onze bondgenoot. Dezelfde natuurkrachten die ons angst aanjagen, maken het mogelijk dat wij te eten hebben, dat wij beschutting vinden, dat wij ons kunnen beschermen. Natuurlijk, de zee die het land bedreigt is de natuur, maar het zand waaruit de duinen bestaan die ons tegen de zee beschermen, is dat eveneens. De wind kan de golven huizenhoog opjagen, maar is ook een onuitputtelijke bron van energie. Virussen bedreigen ons, maar het zijn ook virussen die het leven mogelijk maken en ons beschermen.

Uiteindelijk is het Gods grootheid en Gods Geest die alles wat leeft doet leven, alles wat is doet bestaan. Ook onszelf. En God is ons goed gezind! Wij leven en bewegen en zijn immers dankzij hem te midden van en verbonden met alles wat er verder nog leeft en beweegt en is. Dit is wat paus Franciscus ons in 2015 duidelijk maakte in de encycliek *Laudato si'*: dat de aarde ons gemeenschappelijk huis is en dat we samen met al het andere dat bestaat een huishouden vormen. Alles is op zijn manier beeld van Gods goedheid en alles verdient daarom eerbied. De mestkever evenzeer als het paard, dat de mest produceert; de brandnetel evenveel als de roos. Psalm 104 is één groot loflied op Gods wijsheid die ervoor heeft gezorgd dat alles elkaar dient en ruimte geeft, zodat de wereld zo een samenhangend en bezielde geheel wordt. Of liever: kan worden. Want die onderlinge samenhang kan ook ernstig worden verstoord. Sterker, die samenhang is ernstig verstoord. We beginnen ons dit te realiseren, maar dat is niet genoeg. In het Huis van Dominicus willen wij de komende tijd niet alleen bezig zijn met de vraag hoe wij voorkomen dat de aarde als gemeenschappelijk huis niet verder wordt aangetast, maar ook met de vraag hoe we de aarde kunnen helpen om als ons gemeenschappelijk huis hersteld en opgebouwd te worden.

Het antwoord dat het evangelie van vandaag realiseert, is: door mee te werken met God zoals die in Jezus aan het licht is gekomen. Door mee te werken met hem aan wie wind en water gehoorzamen (Marcus 4,41) en die al lang begonnen is, die bij nader inzien nooit blijkt te zijn opgehouden om ons gemeenschappelijk huis te herstellen en verder op te bouwen. Kunnen en willen wij dat zien, kunnen en willen wij ons daarbij aansluiten?

Op 20 juni is het Wereldvluchtelingendag. Op deze dag doet het verhaal over de boot in de storm mij ook denken aan de wankele en overvolle bootjes waarmee vluchtelingen vaak ten einde raad en voor hun laatste geld de Middellandse Zee proberen over te steken. Hier veroorzaakt de Europese angst sterke tegenwind en de Europese politiek gevaarlijke en dodelijke golven. Kinderen van God, bestemd om bruiden en bruidengommen te zijn van het Lam, getooid in het bruiloftskleed van hun menselijke waardigheid en met het sieraad van de onuitroeibare hoop, worden zonder vorm van proces in levensgevaar gebracht, in mensonwaardige omstandigheden vastgehouden, de wanhoop en de dood ingejaagd. Ik denk geregeld, in de lijn van de verzuchting van de leerlingen in het evangelie: 'Kan het ons dan niet schelen dat zij, maar daarmee ook wij, vergaan?'

Het evangelie vertelt ons dat het God wel kan schelen en dat God uiteindelijk de golven zal bestraffen en de wind het zwijgen zal opleggen. Zullen wij dan de opvarenden van de boot zijn of zullen wij dan de wind en de golven zijn. Wordt ons dan het zwijgen opgelegd? Of zullen we het gevoel hebben dat eindelijk, EINDELIJK, ons spreken is gehoord en ons bidden is verhoord? Het Huis van Dominicus is erop uit velen daar te krijgen waar ze zich verhoord voelen.

Erik Borgman, lekendominicaan

voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus